

HEADLINES

RADIO SHOW

TACKLING FASCINATING MODERN
CONTROVERSIES FROM
A HALACHIC PERSPECTIVE

with

DOVID LICHTENSTEIN

Marriage

Shiur# 579 | Oct 17th 2026

שנה או שנה קודם שנעשה גדול נמי מצוה. וצ"ס [בקונטרס אחרון ובאות ג'] ככתב, בן י"ח וכן י"ג דכתב הטור מייירי בשנים שלמות, וקודם התחלת שנת י"ג איכא איסור שישא, ונשנת י"ג ממחלק, אם האב משיא את בנו איכא ואריכה גט מדרבנן. ועיקר ראיה שלו

ג (א)מצוה על כל אדם באישא³ אשה בן י"ח והמקדים לישא [ג*] בן י"ג מצוה מן ציונים ומקורות (ד) לשון הטור. שנו"ס (3) תוספת מהמדות שצ"ב וממהדות באה"ג ואילך, וכ"ה בטור.

מצוה וקדושין מופסים מדרבנן מסימן קמ"א [סעיף כ"ה], ויש

סעיף ג' בו שישא אשה בן י"ח. אע"ג דכל המצוות חייב לקיים מיד כשנעשה בן י"ג, מ"מ מצוה זו קיבלו חז"ל שכן י"ח לחופה, מאחר שנצרך לנמך קודם שישא אשה [כמבואר בשו"ע ב'], והתחלת לימוד גמ' הוא מנן ט"ו ואילך:

מזרי זהב

ה'שלם
ע"פ ב"ח

מוכרחין ס'ת לקיים לשבת יצרה. והא דלא כתבו החסו' [גיטין שם] גם לל
שבת, משום דלא מיפקדא אפו"ר כו', משום דלא היו מוכרחין לטעם זה
ושכתבתי, והא דלא מייתי במגילה קרא דפרו ורבו, משום דשבת מצוה ר
פסטור העבד מפו"ר וחייב בשבת, ולפ"ו גם האשה כן, ומוכרחים לומר דל
לומר דאשה מצווה על שבת, א"כ גם בשביל להשיא יתומה מוכרחין ס'ת.
דמצווה על שבת, י"ל דמייירי אפילו כשהיה לה בן או בת דבזה יוצאת
אליבא דב"ה שנאמר לא תוהו בראה כו', אעפ"כ לא תשב בלא בעל מש
לישא שפחה אינו יכול כו', ועיין במהרש"א דריש חגיגה [בד"ה לישא שפ
יחיד שיש לו ס'ת ורוצה להוכיח דאין סעיף א' [ג] מצוה על"ל שכל אחד
שישא כשתחלת שנת ס'ת. וכו' (ובמהרש"א תרצו) כתב כן ע"כ שילומא

באר תגולה

י"ד סימן רמ"ה סעיף ח' ובאר הגולה שם ואות י"ד, דאל"כ לימא אי נסיבנא צ"ג, דהא כל שהוא יומר סמוך לפירקו עדיף טפי כנ"ל, אבל קודם י"ג לא

באר היטב

סעיף ב' ג. בן י"ח. אע"ג דכל המזנות חייב לקיים מיד כשנעשה (ה) צנ"ג, מ"מ מזה וז' קיבלו חזקתו וז' שכן י"ח לחופה, מאחר שנזכר לנמוד קודם שישא אשה והסתלק לנימוד גמרא הוא מצנ"ט ואילן. [ח"מ ס"ק ב]. וכזה הרב המגיד רש פרק ט"ו מהלכות אישות דמניה היא שישא בהסתלק שנת י"ט. [ב"ש ס"ק צ"ח]:

ראש פינה - חלקת השדה

סק"ב. מאחר שצריך ללמוד כ"ו. ולפ"ז אותו שאינו לומד, המצוה מוטלת עליו מ"ג. וז"ש המהביר מצוה על כל אדם כ"ו בן י"ח, ר"ל כל אדם אפילו אותו הלומד אין לו ליפטר מבן י"ח, אבל יש שחייב מבן יחידים גמרא בני ט' ו"י החיוב מוטל קודם להשיאו אשה, ואולי דלא פלוג ילדים לומד לא פלוג:

סעיף ג'. ישיש אשה בן י"ח. זה מחילת חיוב, דומה לנטייל לולב שמזומו מחילה היום, ואם * (ד"ה וכלא וכלא) נטל וייעד העובר לא ביטל מצוה זו. (ה"ח) אינו נענש עד עשרים שנה, רש"י"ן בחשבה יכין וזינו ח"ב סי' ט"א) עלם ס"ז ע"ז (ד"ה וכלא וכלא) שם. והמקדים לישא בן י"ג מצוה זו המובהקת. משה חלם מ"ש בתי"מ ס"ח"ז, דלר' יצחק נחיה מן המסתמך, כיון דעלם האחר הוא למען ויכל ללמוד:

ג. אבל קודם י"ג לא ישא וכו'. זה הוא לשון הטור, גם הרמב"ם צפרק כ"א מהלכות איסורי ביאה [הכ"ה] כתב, ואסור להשיא אשה לקטן שזה כמו זנות הוא. ופשוט הלשון משמע דקטן הוא כל שלא מלאו לו י"ג שנה ויום אחד יש לו שערות, כמו קטן דכל הש"ס. ולפי זה סמך לפירוק שהוא מזה דלמחרת בגמ'

[ניצמות דף ס"ז ע"ב], סנהדרין דף המובחר ג' אב"ל קודם י"ג לא ישא ד'דהוי מזהו: עיין מוס' שם ע"ז [ע"ב], [גם הרמב"ם הביאו

צפרק הג"ל קודם דין הג"ל וז"ל, מזה חכמים שישיא אדם בניו וזנותו סמך לפירוק שאל יענין יבואו לידי זנות וכו', עכ"ל, היינו מיד אחר שהגיע לפירוק, דהיינו שנעשה צר מזה, וכן פירש הצ"ח. ולפי זה מהיה מחלוקת בין הפוסקים, דהא רש"י ומוקפות כתבו [סנהדרין דף ע"ז ע"ב

נחלת צבי

סעיף ג' ד. אבל קודם י"ג לא ישא דהוי כזנות. קן כתבו הטור והרמב"ם פכ"א מהלכות איסורי ביאה [הכ"ה]. אצל המוס' צפרק הנא על ניצמות [יבמות] דף ק"צ ע"ב [ד"ה סמך] וצסוף פרק האשה רצה [שם

הקשו שם על הא דאמר סמך לפירוק מצוה שישא אב את בנו, מש"ס דיבמות דאיתא שם קטן לא תקינו ליה רבנן נשואין, ולפי חילוק שלו לא קשה מידי, כי דוקא כשהשיא אביו איכא מצוה, עכ"ל. ותמנהי מאד שעשה הטפל לעיקר ראתו, דהבי"ח מחלק בין השיאו אביו ובין נשא בעצמו מכח קושיא. דאם סמך לפירוק היינו בן י"ג שלימות, לא הוה פריך מידי בפרק הנשרפין מהך דסמך לפירוק אהא דהמשיא אשה לבנו קטן עליו אמר הכתוב [דברים כ"ט יח] למען ספות הרוה וגו'. ועוד, דא"כ יפסוק הטור נגד רש"י [שם ד"ה סמך לפירוק שאנין ותוס'] [שם יבמות ס"ב ע"ב ד"ה סמך, וצ"י ע"ב ד"ה נשא] ותשובות רבינו שמשון [בתשובות מיימוני נשים ס' יח] ומרדכי [בהגהות קדושין ס' תקמ"ה]. ועוד אוסיף מדעתי אצלו, מה שמקשה ה"מ [הקצרה אות ב'] על הב"י מנין לו דעת רמב"ם אינה כדעת תוספות ורש"י, הרי לא כתב הרמב"ם [פכ"א מאיסורי ביאה הכ"ה] רק לשון הגמ' פרק הנשרפין וז"ל, מצות חכמים שישא אדם בניו ובנותיו סמך לפירוק, ואסור להשיא אשה לקטן וכמו זנות היא, עכ"ל, וכן הוא בגמ' פרק הנשרפין ע"ש, וכמו שפירש רש"י שם נוכל לומר דעת הרמב"ם כן, וא"כ יהיו דברי הטור ג"כ דלא כרמב"ם. ולכן מחלק הב"ח בין כשנשא אשה לדעתו ובין כשאביו משיאו אשה, דכל שהוא נושא אשה לדעתו קודם י"ג שנים נראה כעושה לשם זנות ולא תקינו ליה רבנן נשואין, אבל כשאביו משיאו מצוה קעביד, דאביו מלמדו שלא יעשה לשם זנות, וכמו שמסדר שם דברי הטור ע"ש. ומש"ס הטור אבל קודם י"ג לא ישא דהוי כזנות, לאו בעילת זנות ממש קאמר, אלא דנראה כעושה לשם זנות, כמ"ש האשר"י [קדושין] בפרק האיש מקדש [ס' ח'], אע"ג דלא תקינו ליה רבנן נשואין לא הוי זנות כיון דדרך קדושין ונישואין היא אצלו. וא"כ אף בשנת י"ג, כנושא אשה בעצמו דנראה כעושה לשם זנות, אסור לישא אחת, אבל כשאביו משיאו דאין שייך זה הטעם כמ"ש הב"ח, מצוה נמי איכא, דודאי אם היה נחשב נישואי קטן בעילת זנות ממש מכח דלא תקינו ליה רבנן נשואין, היה איסור גם במשיאו אביו, דמאי שנא כשמישאו אביו דלא לחשוב ביאתו זנות, דדוקא אם אמרין דנראה כעושה לשם זנות איכא חילוק בין נושא בעצמו למשיאו אביו כמ"ש, אבל אי הוה זנות ממש אין טעם לחלק. וא"כ יהיה גם פירוש התוס' בפרק הבא על יבמות [ס"ב ע"ב] בד"ה סמך לפירוק, כך, אף על גב דקטן לא תקינו ליה נשואין מכל מקום לא הוי בעילת זנות, ופירושו, כיון דלא הוי בעילת זנות לכן איכא מצוה במשיאו אביו סמך לפירוק, דהטעם (הוא) דבעצמו אסור משום דנראה כזנות, ובאביו אין שייך זה, אבל אם היה בעילת זנות היה איסור גם במשיאו אביו כמו שכתבתי. וכן בסוף פרק האשה רצה [שם צ"י ע"ב] בתוס' ב"ה נשא אשה ומת, כתבו, אע"ג דלא תקינו ליה רבנן נשואין לקטן, מ"מ אומר ר"י דלא חשיבא ביאת זנות, ומצוה נמי איכא להשיא אשה לבנו קטן כדאמרין בהנשרפין. והיינו סמך לפירוק, כדאמר שם בגמ' דסמך לפירוק הוא מצוה דוקא, ופירושו כמו שכתבתי, כיון דלא חשיבא ביאת זנות, איכא נמי מצוה לאביו להשיא את בנו סמך לפירוק דוקא, אבל לישא בעצמו איכא איסור. וזוה מיושבת קרית הב"ש מתוס' פרק הנשרפין, דגם שם הקשו התוס' כן, דהכא משמע דמצוה לאביו להשיאו לבנו סמך לפירוק, וביבמות אמרין דלא תקינו רבנן נשואין לקטן, אלמא בעילת זנות היא, וכיון דבעילת זנות היא, גם במשיאו אביו איכא איסור כמו שכתבתי, ולכן האריכו התוס' בדבריהם אלמא בעילת זנות היא, לומר [מן]משום בעילת זנות איכא איסור גם במשיאו אביו, ותירצו דלא הוי בעילת זנות, וא"כ אין איסור רק בנושא [ב]עצמו, אבל משיאו אביו איכא נמי מצוה. וזוה מתרץ הב"ח ג"כ קושיא בסימן קמ"א, אבל אין זה ראייתו. ודבריו ברורים הם, ובנושא אשה בעצמו הוי כזנות קודם י"ג שנה שלימות, ובמשיאו אביו בשנת י"ג מצוה נמי איכא וצריכה גט מדרבנן, וקודם שנת י"ג גם במשיאו אביו מחשב נמי כזנות. ויבם קטן שבה על יבמתו אינו קונה אותה אלא מדרבנן, כ"כ תוס' קדושין דף י"ט ע"א ד"ה מדאורייתא, וביבמות ס"ח ע"א [ודף צ"י ע"ב] משמע נמי כי דביאת קטן הוא כמאמר בגדול:

מורי וזה מכת"י

נישואין (ו)ה"ל זנות, קמ"ל דזה אינו, דהא בסמך לפירוק יש אפילו מצוה, והא עכ"פ אין תקנת נישואין שם, דעכ"פ קטן סמך לפירוק לאו דוקא י"ג ויום אחד, דה"ה יום אחד או יומיים קודם לזה הוי ג"כ בכלל כי שלום אהלך, דחד טעמא הוא, וא"כ [מנחת] דלא אמרין דיש זנות באין תקנת נישואין, ואין חילוק בין תקנת נישואין או לא אלא במידי דתליא בנישואין, אבל כאן אין חילוק אלא לענין זמן לישא או לא, דהמקדים עצמו ה"ז משובח, (ו)היינו אחר זמן י"ג ויום אחד, אבל קודם לזה אין עליו מצוה כלל ואין כאן משובח כלל, אבל להטור והרמב"ם [פכ"א מאיסורי ביאה הכ"ה] יש כאן זנות: * [ד"ה] אבל קודם י"ג לא ישא דהוי כזנות. דקדק לכתוב כזנות, דלא הוי זנות ממש הואיל והוי בחופה וקדושין, ור"ל לכתחילה לא ישיאנו, אבל

ס"ח
זה
הגהת
ט"ז

ביאור הגר"א

קאמר, ש"מ דאסור, וכמ"ש שם [בסנהדרין] המשא אשה לבנו קטן, וס"ד דאפילו אחר י"ג ג"כ נקרא מה. וכמ"ש צ"ח ופ"י ופי"ד דיבמות [ס"ט ע"ב וצ"י ע"ב וק"ב ע"ב], דקטן לא תקינו ליה נשואין:

פתחי תשובה

ג. דהוי כזנות. עיין באר היטב [סק"ה] בשם כנסת יחזקאל שמחלק אם אביו משיאו כו'. ועיין בתשובת כנסת יחזקאל שם שבאר ע"פ סברא זו דלא פליגי כלל התוס' ורש"י והרא"ש עם הרמב"ם וטור ושו"ע, בדקדוקו כתבו התוס' והרא"ש דלא חשיב בעילת זנות, פירוש, מצד הבעילה, ומצוה נמי איכא להשיא לבנו קטן, פירוש, אביו. ותמנהי דהכותב וכן דורות הראשונים ואנשי ירושלים היו משיאין לבניהם. משא"כ לשון הטור ושו"ע אבל קודם י"ג לא ישא, פירוש, הוא עצמו בלי אביו, [דקדוקו]

חידושי הגר"א

ב"ש סק"ג בן או איכא מצוה. ג"כ, ועיין צמרת יקומאל כתשובה ס' ט':

השיאו אביו לא נשואין הם, א"כ עכ"פ מוכח דלא כצ"ח. ועיין בהגהת ט"ז [סק"ג]:

Shiurim on Sholom Bayis & Mitzvas Habayis

From Rabbi Yitzchok Isaac Silver Shlita

(בעמח"ס משפטי השלום, שערי משפט, אין עוד מלבדו, בנין בית נאמן, יסודות הבית וקדושתו ועוד.)

Hotline Numbers

USA: 1-732-400-5020

UK: 44-330-613-0940

IL: +972-3-50-60-70-7

Website Access

Watch / Download:

bidrachav.org

Donation Info

Nedarim Plus → Mishnas Olam #6088

→ Vehalchto Bidrochov

Phone Availability

+972 52-765-2291

8:50–9:10 AM

7:20–7:40 PM (Sun–Thurs)

Visit In Person

Yeshivas Mir – Main Bais Medrash

On the Ramp, 1:00–1:15 PM

(Israel Time)

Email Contact

5863255@gmail.com

Phone Menu

- 1: Shalom Bayis Shiurim
- 2: Mitzvas Habayis Shiurim
- 3: Halacha and Bein Adam Lachaveiro
- 4: Rabbanim and Madrichim
- 6: Seforim
- 7: About the phone line
- 8: Office, playback and donations
- 9: Live shiurim
- 0: Bookmark menu

▶ Playback Controls

- 1: Go back 15 seconds
- 3: Skip ahead 15 seconds
- 4: Go back 1 minute
- 6: Skip ahead 1 minute
- 2: Raise volume
- 8: Lower volume
- 7: Slow down playback
- 9: Speed up playback
- 5: Pause or Unpause
- *: Return to previous menu
- 0 (during shiur): Bookmark
 - Hang up to save your place automatically
 - Or press 0, then choose 1–9 to label your bookmark
 - To access bookmarks, press 0